

Nezaměstnanost z pohledu veřejného mínění – I.

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2002</i>
<i>Otázky:</i>	<i>ev.4, ev.7, ev.8</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>25. 11. – 2. 12. 2002</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1046</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>13. ledna 2003</i>
<i>Kód tiskové informace:</i>	<i>ev30113</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V posledním šetření v rámci projektu Naše společnost 2002 uskutečněném na přelomu listopadu a prosince minulého roku se CVVM mj. podrobněji věnovalo problematice nezaměstnanosti v ČR. Tato informace prezentuje první část zaznamenaných výsledků.

V úvodu celého bloku byl zjišťován názor respondentů ohledně stávající úrovně nezaměstnanosti v ČR.¹

Tabulka 1 – Úroveň nezaměstnanosti v ČR

příliš vysoká	66
přiměřená	27
příliš nízká	1
neví	6

pozn.: procenta ve sloupci

Jak ukazují výsledky zachycené v tabulce 1, asi dvě třetiny (66 %) občanů starších 15 let považují nezaměstnanost v ČR za příliš vysokou, přibližně jedna čtvrtina (27 %) ji označila za přiměřenou a podle jednoho procenta je nezaměstnanost u nás „příliš nízká“. Za příliš vysokou přitom nezaměstnanost v ČR častěji považují sami nezaměstnaní nebo lidé, kteří byli nezaměstnaní někdy v minulosti, respondenti se špatnou životní úrovní, důchodci, ženy, lidé se základním vzděláním nebo se středním vzděláním bez maturity, dotázaní ze severní Moravy a stoupenci KSČM. Naopak mínění, že nezaměstnanost v ČR není příliš vysoká, relativně častěji vyjadřovali podnikatelé, vyšší odborní

¹ Otázka: „**Považujete současnou úroveň nezaměstnanosti v ČR za příliš nízkou, přiměřenou, příliš vysokou?**“

zaměstnanci, absolventi vysokých škol nebo středních škol s maturitou, obyvatelé Prahy a příznivci ODS.

Všem respondentům byla dále položena otázka následujícího znění: **“Jak se bude podle Vás vyvíjet nezaměstnanost v ČR v nejbližších dvou letech?” (viz tabulka 2)**

Tabulka 2 – Vývoj nezaměstnanosti

	III/2000	III/2001	XI/2002
Výrazně se zvýší	33	11	15
Částečně se zvýší	40	30	41
Zůstane přibližně na stejné úrovni	15	37	29
Částečně se sníží	3	9	2
Výrazně se sníží	1	0	0
Neví	8	13	13

pozn.: procenta ve sloupci; velikost náhodné statistické chyby činí +3 procentní body

Více než polovina (56 %) obyvatel ČR se domnívá, že se v následujících dvou letech nezaměstnanost alespoň částečně zvýší, 29 % respondentů vyjádřilo názor, že výše nezaměstnanosti nedozná výrazných změn a jen 2 % očekávají její pokles. Tento výsledek představuje v porovnání s březnem 2001 zřetelný posun očekávání směrem k větší skepsi, i když celkově lidé nadále hodnotí vyhlídky podstatně příznivěji než na jaře 2000. Podíl těch, kdo předpokládají růst nezaměstnanosti, je nyní o 15 procentních bodů vyšší než v březnu 2001, ale o 17 procentních bodů nižší než o rok dříve, kdy především podstatně více lidí čekalo, že v průběhu následujících dvou let dojde k výraznému nárůstu nezaměstnanosti. Pokles (o 8 procentních bodů) v porovnání s jarem 2001 zaznamenal jak podíl těch, podle nichž se bude míra nezaměstnanosti v příštích dvou letech udržovat na stávající úrovni, tak (o 7 procentních bodů) podíl lidí očekávajících v blízkém budoucnu jakýkoli pokles míry nezaměstnanosti, čímž tento názor v rámci české populace bezmála vymizel.

Z podrobnější analýzy na základě sociodemografických a jiných třídících znaků vyplynulo, že relativně optimističtější vyhlídky z hlediska vývoje nezaměstnanosti hodnotí lidé, kteří nemají přímou osobní zkušenost s nezaměstnaností, respondenti s dobrou životní úrovní, studenti, podnikatelé a příznivci ČSSD. Skeptičtější v posuzování vyhlídek vývoje míry nezaměstnanosti se naopak projevovali dotázaní, kteří stávající nezaměstnanost považují za „příliš vysokou“, řadoví úředníci či provozní pracovníci a lidé preferující KSČM.

Dále se šetření zaměřilo i na to, zda podle mínění veřejnosti vláda disponuje možnostmi účinně omezovat nezaměstnanost. Všem dotázaným byla položena otázka: **“Řekl byste, že vláda má dnes možnosti účinně omezovat nezaměstnanost?”** V odpovědi uvedlo:

Tabulka 3 - Má vláda možnosti omezovat nezaměstnanost?

rozhodně ano	12 %
spíše ano	38 %
spíše ne	32 %
rozhodně ne	5 %
neví	13 %

Výsledky ukazují, že v pohledu na možnosti vlády úspěšně čelit nezaměstnanosti je veřejnost do značné míry rozdělena. Zatímco polovina respondentů vyslovila názor, že vláda svými prostředky může snižovat míru nezaměstnanosti, 37 % naopak míní, že možnosti vlády jsou v tomto ohledu omezené.

Tabulka 4 – **Má vláda možnosti účinně omezovat nezaměstnanost?**

	duben 2000	březen 2001	listopad 2002
ANO	46	43	50
NE	41	35	37
neví	13	22	13

pozn.: procenta ve sloupci, ANO = "rozhodně ano" + "spíše ano", NE = "rozhodně ne" + "spíše ne"; velikost náhodné statistické chyby činí +-3 procentní body

V porovnání s výsledky dřívějších výzkumů, které zachycuje tabulka 4, je současná převaha názoru, že vláda disponuje možnostmi účinného působení na míru nezaměstnanosti, poněkud vyšší než v předchozích letech. To může mj. souviset se skutečností, že současná koaliční vláda Vladimíra Špidly je na rozdíl od jednobarevné sociálnědemokratické vlády Miloše Zemana vládou většinovou.

Následně jsme se všech respondentů zeptali: „**Řekl byste, že se vládě daří nezaměstnanost v ČR omezovat?**“ V odpovědi uvedlo:

Tabulka 5 – **Daří se vládě omezovat nezaměstnanost?**

rozhodně ano	1 %
spíše ano	8 %
spíše ne	53 %
rozhodně ne	28 %
neví	10 %

Jak je patrné z uvedených výsledků, veřejnost v naprosté většině hodnotí působení vlády z hlediska omezování nezaměstnanosti jako neúspěšné. Celkem čtyři pětiny občanů vyjádřily mínění, že se vládě nedaří omezovat nezaměstnanost, zatímco opačný názor vyslovila jen necelá desetina dotázaných. Relativně příznivěji přitom působení vlády na tomto poli hodnotí lidé s dobrou životní úrovní, stoupenci ČSSD, ti, kdo věří současné vládě, respondenti, kteří stávající míru nezaměstnanosti nevnímají jako příliš vysokou, a dotázaní, podle jejichž mínění vláda má možnosti k omezování nezaměstnanosti.